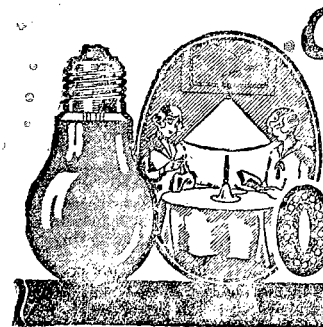

GOŃNIEG CZĘSTOCHOWSKI

DZIENNIK POLITYCZNY, SPOŁECZNY, EKONOMICZNY I LITERACKI.

Oświełtajcie lepiej!

Dobrem światłem pomagaj oczom.
Doskonały rozkład światła zapewniają
wewnątrz matowane
OSRAMÓWKI

Oświadczenie premiera Bartla.

Dokończenie programowej przemowy

Przy omawianiu finansowej sytuacji premier Bartel m. in. zaznaczył:
Jeżeli chodzi o sytuację finansową, to stwierdzić należy, iż kształtowała się ona zgodnie z ogólną koniunkturą światową. Koniunktura ta była dla Polski wysoce nieomyślna. Potrzebujemy więcej niż ktokolwiek inny kredytu długoterminowego na odbudowę swych warsztatów pracy zniszczonych przez wojnę. W ciągu r. 1929 kredyty długoterminowe za granicą był niedostępnym prawie dla każdego z państw Zjednoczone — było prawie całko-

przedsiębiorstw, które pozwalały im pracować przez pewien okres na skład, zbiegło się z nastąpieniem sezonu zimowego, nawet w zupełnie normalnych warunkach jednoznacznie ze wzrostem bezrobocia. Dlatego też krzywa bezrobocia, która w każdym następnym roku po 1926 nie osiągała poziomu odpowiedniego miesiąca roku poprzedniego, obecnie przekroczyła stan z przełomu lat 1928 i 1929.
Na tem miejscu wymienić również należy specjalną akcję zapomogową z funduszy zapomogowych w celu przycięcia z pomocą tym bezrobotnym, którzy wyczerpali prze-

Chorych z lecznictwa na ochronę zdrowia.
Z ubezpieczeniami społecznymi wiąże się sprawa racjonalnego użytkowania funduszy rezerwowych, którą powiązano z piekaniem zagadnieniem ruchu budowlanego. Zdając sobie sprawę z ogromną zależnością w tej dziedzinie, Rząd postanowił podjąć akcję budowy małych mieszkań z funduszy zakładów ubezpieczeń społecznych, które dostarcza na ten cel w ciągu lat 5.125 milj. zł. Pozwoli to wybudować i oddać do użytku robotnikom i pracownikom umysłowym około 18—20 tys. izb, za które czynsz mieszkalny nie będzie przekraczał, a może i będzie niższy od 35 zł. od jednej ubikacji mieszkaniowej, a więc miesiąc się będzie w granicach możliwości finansowej sfer zaintereso-

nych. Ponad wszystko dokonany być musi wysiłek w kierunku takiego pomnożenia szkół powszechnych, aby fałę przystość ludzi w wieku szkolnym opłacać i aby przed każdym chcącym się uczyć dzieckiem w Polsce drzwi szkoły mogły być otwarte.
W dziedzinie wyznaczonej dążyć i dążyć będziemy do uporządkowania stanu prawnego a w szczególności do uormowania wzajemnego stosunku pomiędzy państwem a poszczególnymi wyznaniami.
W zakresie dotyczącym wyznania katolickiego rząd dąży konsekwentnie do sfinalizowania spraw związanych z wykonaniem konkordatu. W ostatnim czasie celem wykonania art. 24 ust. 2 konkordatu na terenie województw południowych został mianowany delegat rządu na wszystkich 10 diecezjach małopolskich trzech obrządków.
W tem miejscu poruszę temat oficjalnie uznany za drażliwy, mianowicie sprawę prasową, stanowiącą jedną z bolączek chwili i sądzę, że również głęboko odczuwana przez panów jak i przezemnie. Przedewszystkiem chcę panów zapoznać z moją tendencją ogólną, która polegać będzie na traktowaniu całej prasy z punktu widzenia jak najdalej posuniętej sprawiedliwości i objętych wnosci. Represje, których ze względu państwowości nie można w zupełności zaniechać, a które były stosowane przez wszystkie rządy od chwili powstania państwa, będą zarządzane w wypadkach osławcz-

nych. Ponadto uregulowania, może stworzyć w tej liczbie nowe wartości.
Rząd z swej strony z całą energią i dobrą wolą przystąpi do spełnienia swego obowiązku. Wzajemność pod tym względem ciąży w równej mierze na Was, Panowie, w dobrze zrozumiałym interesie państwa i instytucji parlamentu. Mam wiarę, że nie zechcecie Panowie, od obowiązku tego się uchylać.

TELEGRAMY

POLITYKA ZAGRANICZNA LITWY.

Kowno. — Opozycyjny dziennik „Lietuvos Zinios“ zamieścił dłuższy artykuł, emawiający całokształt polityki zagranicznej Litwy.
Pismo stwierdza, że sprawa wileńska przedstawia się beznadziejnie i musi być przegrana na forum Ligi narodów. W dalszym ciągu ga zeta krytykuje ślepa orientację w kierunku Niemiec, twierdząc, że traktat handlowy z Niemcami rozczarował uż większość kraju i że zwiększony eksport byłaby do Niemiec w żadnym wypadku nie pokrywa się z temi ogromnymi stratami, jakie poniosł kraj kłajpedzki zawdziejczając temu właśnie traktatowi. Jedynym wyjściem — zdaniem dziennika — jest porzucenie dotychczasowej polityki zagranicznej i wydobycie się ze sfery przetargów wielkich mocarstw, które czynią z Litwy obiekt najróżniejszego rodzaju targów.

W pierwszych 10-ciu latach

winna każda matka dziecko swego i kąpiąc tylko za użyciem czystego i łagodnego
MYDŁA DLA DZIECI NIVEA
Dziecko będzie jej za to wdzięczne, gdyż zaoszczędzi sobie w przyszłości wiele kłopotów o zachowanie dobrej cery. Mydło Nivea jest wyrobione według przepisów lekarskich specjalnie dla wrażliwej skóry dzieci.
Cena: zł. 1.30

Na deszcz, wicher i śnieg

KREM NIVEA

Wiatr i niepogoda, mroź i wilgoć stale pozbawiają skórę ważnych składników, sprzyjając tworzeniu się przedczesnych zmarszczek. wieże powietrze jednakże niezbędne jest dla skóry, a Krem Nivea chroni ją przed szkodliwym działaniem niepogody. Tylko Krem Nivea zawiera Eucerin i chroni delikatne tkanki skóry przed wysuszeniem, zapobiegając tworzeniu się fałd i zmarszczek. Zachowajcie się uważnie, gdyż młodociany aż do późnej starości! Wystarczy niewielki trud — Stosować codziennie Krem Nivea!
Cena za opakowanie w pudełku gr. 40 i 75, m. 1.40 i 2.50 w tubach czyste opakowań m. 1.33 i 2.20
Wyrób krajowy firmy PEBECO, sp. z o. odp. w Katowicach

wicie zaabsorbowane przez swój własny rynek wewnętrzny.
Od dnia 1 stycznia 1929 r. do dzisiaj sam rząd spłacił ogółem długów zagranicznych ok. 199 milj. zł., z czego tytułem odsetek ok. 90 milj. zł. — tytułem spłaty kapitału ok. 109 milj. zł., nie licząc spłat samorządów i przedsiębiorstw prywatnych.
W tym samym czasie pokrycie walutowo - kruszcowe w Banku Polskim zmniejszyło się z sumy 1.148.702.000 zł. do 1.119.088.000 zł. czyli o 29.614.000 zł.
Spłacanie długów zagranicznych nie odbywało się drogą naruszenia rezerwy kraju, a gdy w lecie ub. r. osłabiony został również, z powodu kryzysu finansowego w Europie i Ameryce, także dopływ kredytu krótkoterminowego do Polski — kraj spłacał te zobowiązania własną pracą i widomym wynikiem tej pracy: nadwyżką wywozu nad przywozem.
Jeżeli chodzi o zagadnienie koniunkturalne, to przełom lat 1929 i 1930 niewątpliwie wprowadza nas w okres trudniejszy, od poprzednich, oraz wymagać będzie większego nakładu pracy, czujności i współdziałania wszystkich czynników w Państwie. Tak np. spadek cen zboża nie mógł pozostać bez wpływu na położenie szeregu gałęzi przemysłu przetworczego uzależnionych w pierwszym rzędzie od konsumpcji wsi, głównie zaś drobnego rolnika. Ten kryzys szczególnie silnie zarysował się w przemysle włókienniczym, oraz w garbarskim i skórnym, a nie pozostał bez ujemnego wpływu na konsumpcję maszyn rolniczych, nawozów sztucznych i niektórych wyrobów żelaznych.
Przeżywania depresja gospodarcza znalazła swój wyraz w stosunkach pracowniczych. Wyczerpanie niewielkich zasobów finansowych

widziany ustawowo okres, uprawniający do pobierania zasilków z Funduszu Bezrobocia. Akcja ta zastępuje poprzednią, zamkniętą z dniem 1 lipca t. z. pomoc doraźną.
O jakiegokolwiek likwidacji opieki nad bezrobotnymi nie może być mowy.
W gorąco omawianej sprawie penywnych posunięć władz rządowych w stosunku do kas chorych należy stwierdzić, że rząd niema zamiaru niewęzy samorządów tych instytucji, przy całkowitem uznaniu potrzeby samorządów instytucji ubezpieczeniowych, zachodzi jednakże nieraz konieczność zawieszania tych uprawnień, czego dowodem może posłużyć fakt, iż na początku obowiązującego roku budżetowego z ogółem 100 było zarządzanych przez komisarzy, nie zaś przez władze autonomiczne.
W bieżącym okresie budżetowym wprowadzonych zostało dalszych 40 komisarzy z powodu stwierdzonego niedomagan natury administracji finansów. Tak np. w Poznaniu, gdzie majątek bilansowy Kasy Chorych wynosił na dzień 19 czerwca 1929 r. 1.430.000 zł., a w Kasie byle gotówki 30.000 zł., zaś pilne zobowiązania na tę samą datę stanowiły 1.622.000 zł.
Temu samemu celowi usprawnienia administracji Kas Chorych służyły reszta liczne inne zarządzenia — m. in. w sprawie przetrzebania przez Kasy Chorych obowiązków sporządzania i przedstawiania władzom nadzorczym budżetów, co wykazało się już dodatniemi wynikami w kierunku uporządkowania gospodarki finansowej.
W zakresie merytorycznym wysunięto koncepcję, zmierzającą do przesunięcia ciężkości zadań Kas

sowanych. Do planowego przeprowadzenia wymienionej akcji rząd przykłada szczególną wagę.
Bardzo obszerne wywody poświęca następnie premier pogłębiającemu się kryzysowi koniunkturalnemu w rolnictwie, który ma swoje źródło przede wszystkim w ogólnej depresji gospodarce rolnictwa na całym świecie.
W najbliższym czasie rząd złoży Sejmowi szereg projektów ustaw, dotyczących zagadnień agrarnych, a mianowicie: ograniczenie nadmiernego podziału gruntów obrotu nieruchomości ziemskimi, drobnej własności, uregulowania i podziału spółnot, osadnictwa wojskowego, oraz szeregu innych. Również zakazane są w Ministerstwie Reform Rolnych prace nad nowelizacją — zgoćnie z doświadczeniami lat ostatnich — ustawy o wykonaniu reformy rolnej, oraz intensywnie prowadzone są prace nad nowelizacją ustawy scaleniowej.
Pan Minister Spraw Zagranicznych złożył Panom po powrocie swoim z Genewy obszerne sprawozdanie ze stanu naszych stosunków zagranicznych.
Ze swej strony pragnę jedynie podkreślić, iż od roku 1926 nasza polityka zagraniczna nie uległa żadnej zmianie. Opierała się ona dotąd i nadal opierać się będzie na utrzymaniu i organizacji pokoju, na ścisłym przestrzeganiu istniejących traktatów, rozbudowie i ulepszeniu stosunków ze wszystkimi państwami, a w szczególności z naszymi sąsiadami, tak w dziedzinie politycznej, jak i ekonomicznej.
Charakter moich dzisiejszych wywodów nie pozwala mi na bardziej szczegółowe zajęcie się zamierzeniami w dziedzinie oświaty publicznej. Dotknę tylko spraw niezlic-

nych. Ale byłbym nieszczerym, gdy bym nie postawił tutaj zasady współpracy wzajemnej. Mogę panów zapewnić o dobrej woli z mej strony, jeżeli będzie ona okazana także przez prasę, mam nadzieję, że nie będziemy mieli powodu do skarg wzajemnych.
Stanowisko moje w sprawie mniejszości narodowych jest Panom znane, miałem bowiem już możność wypowiedzenia się w tej sprawie przed Wysoką Izba. Powtórzę raz jeszcze, że lojalnie wobec państwa obywatel Rzeczypospolitej, bez różnicy wyznania i narodowości winien mieć zapewnione wszystkie prawa i przywileje z treści konstitucji wynikające. Oświadczyć muszę, że niegdyś sztucznie przez poszczególne czynniki polityczne zagnębiona t. zw. sprawa mniejszości straciła dużo na swej ostrości, a życie samo przynosi coraz więcej potwierdzeń zgodnej współpracy wszystkich obywateli Rzeczypospolitej w twórczym wysiłku organizacji życia i państwa.
W tej pozytywnej pracy dla dobra kraju jest poważne miejsce i po ważna rola do odegrania dla władzy ustawodawczej. Jestem przeciwnikiem krytyki bezpodstępnej, walki dla samej walki, gubienia najistotniejszych problemów państwowych i społecznych w odmęcie jadu i nienawiści partyjnej.
Wydaje mi się, że tak pojęta krytyka i tak pojęta walka, dająca w rezultacie same tylko negacje, nikomu na dłuższy okres wystarczając nie może, natomiast krytyka nacechowana zrozumieniem dobra państwa, walka o krystalizowanie linii rozwoju państwa, posiewu jego dobrobytu i sił wewnętrznych, praca nad rozwiązaniem tylu olbrzymich problemów, domagają-

DELEGAT LIGI NARODÓW NA KONFERENCJI MORSKIEJ.

Genewa. — Wypadkiem dnia jest pismo nadesłane przez angielskiego min. spraw zagr. Hendersona, a zapraszające oficjalnie Ligę Narodów do wzięcia udziału w londyńskiej konferencji morskiej, rozpoczynającej się w dniu 27 stycznia r. b. Zaproszenie jest jednak ograniczone w tym kierunku, że delegat Ligi Narodów — będzie min. dyrektor wydziału rozbrojenia Celban — wystąpi tylko w charakterze obserwatora bez prawa udziału w głosowaniu.
DANA J ZNOSI KARE ŚMIERCI
Kopenhaga. — Duński folketing po przeprowadzeniu dyskusji poważnie uchwalił większością 90 głosów przeciw 45, w myśl której zniesiono w Danii karę śmierci. Uchwała ta musi jednak znaleźć jeszcze aprobatę izby wyższej, co jednak uważa się za pewne.
ZNOWU NIEPOKOJE W PALESTYNE.
Londyn. — Wedle doniesienia z Londynu, lotnicy angielscy zauważyli ponownie gromadzenie się oddziałów arabskich koło Safed. Wyślano tam kompanie piechoty i zakwaterowano w okolicy Safed.
STŁUMIENIE POWSTANIA W CHINACH.
Londyn. — Rząd nankijski ogłosił oficjalny komunikat, w którym stwierdza, że powstanie na obu brzegach rzeki Jangtse jest całkowicie stłumione przez wojska rządowe. Część przywódców zbiegła do Japonii, część ogłosiła lojalność wobec rządu nankijskiego. Oddziały wojsk powstańczych będą zreformowane i przydzielone nowym oficerom, wiernych rządowi nankijskiemu, wcielono do armji.

